

РЕШЕНИЕ

№ 5221

гр. София, 14.11.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 15-ТИ СЪСТАВ, в публично заседание на двадесети октомври през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: СИМОНА ИВ. УГЛЯРОВА

при участието на секретаря БРАНИМИРА В. И. ПЕНОВА
като разгледа докладваното от СИМОНА ИВ. УГЛЯРОВА Административно наказателно дело № 20231110211172 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл. 145 - чл. 178 АПК вр. чл. 74 ЗМВР.

Образувано е по жалба на К. И. А., ЕГН *****, чрез адв. С. М. – САК, против Заповед за задържане на лице с рег. № 225зз-741/26.07.2023 г., издадена от полицейски орган при 01 РУ - СДВР, с която на основание чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР по отношение на К. И. А. е наложена принудителна административна мярка „Задържане за срок до 24 часа“.

В жалбата се излагат съображения, че оспорената заповед е незаконосъобразна, издадена в нарушение на материалния закон, процесуалните правила и в противоречие с целта на закона. Сочи се, че в нарушение на чл. 72, ал. 2, т. 2 от ЗМВР заповедта не съдържа фактическо основание за задържането. Поддържа се, че като правно основание, органът е посочил чл. 72, ал. 1, т. 1 от ЗМВР, но нито в обстоятелствената част на заповедта, нито в ЗМ № 1271/2023 г., към който препраща заповедта, се съдържат данни за извършено от К. И. А. престъпление, като липсват не само предположения за съпричастност към евентуално извършено престъпление, но и данни, обосноваващи подозрение спрямо последната. Отделно от това се навеждат доводи, че задържането на А. не е било наложително, тъй като не са били налице предпоставки за прилагане на ПАМ спрямо нея, поради липсата

на данни, от които да се направи извод, че е извършила престъпление, както и че е възпрепятствала полицейските органи по разкриване на евентуално извършено престъпление, а отделно от това заповедта за задържане е издадена в разрез с принципа на съразмерност, въведен в разпоредбата на чл. 6 от АПК. На следващо място се поддържа, че със заповедта е нарушен чл. 5 от КЗПЧОС, като съгласно § 1 от същия, никой не може да бъде лишен от свобода, освен в изрично посочените случаи и само в съответствие с процедури, предвидени от закона. Сочи, че съобразно б. "с" от него, допустимо ограничение на посоченото основно право е законен арест или лишаване от свобода на лице с цел да се осигури явяването му пред предвидената в закона институция при обосновано подозрение за извършване на престъпление или когато обосновано е призната необходимостта да се предотврати извършване на престъпление или укриване след извършване на престъпление, какъвто настоящият случай не е.

По изложените съображения се претендира отмяната на атакуваната заповед за задържане.

В съдебно заседание жалбоподателят К. И. А., редовно призована, не се явява и не изпраща процесуален представител.

Ответникът по жалбата – полицейски орган при 01 РУ – СДВР – старши полицай Г. В. Г., редовно призован, не се явява и не изпраща процесуален представител.

Софийска районна прокуратура - редовно уведомена, не изпраща представител и не изразява становище по основателността на жалбата.

След преценка възраженията и становищата на страните, събраните по делото доказателства и действащата и приложима нормативна уредба, съдът приема за установено от фактическа страна следното:

Със заповед за задържане на лице с рег. № 2253з-741/26.07.2023 г., издадена от полицейски орган при 01 РУ – СДВР Г. В. Г., заемащ длъжността старши полицай при 01 РУ - СДВР, по отношение на К. И. А. била приложена принудителна административна мярка „задържане за срок до 24 часа“. Като правно основание за издаване на заповедта била посочена разпоредбата на чл. 72, ал. 1, ал. 1 ЗМВР, а като фактическо – ЗМ 1271/2023 г. К. И. А. била задържана в 20:40 часа на 26.07.2023 г. След задържането ѝ на лицето бил извършен личен обиск по реда на чл. 80 ЗМВР, при който у същата били

установени 1 брой пръстен от бял метал, 1 брой гривна с висулка (черен конец) и 1 брой мобилен телефон марка „xxxx“ с IMEI xxxx57. К. И. А. била задържана в помещение на 01 РУ – СДВР и била освободена в 13:20 часа на 27.07.2023г.

Към административната преписка са приложени протокол за личен обиск на К. И. А. от 27.07.2023 г., разписка от 27.07.2023 г. за върнати вещи на задържаното лице, декларация за правата на задържаното лице.

Изложената фактическа обстановка съдът прие за установена въз основа събраните по делото писмени доказателства и доказателствени средства, които прецени като еднопосочни и кореспондиращи помежду си. Въз основа последните се изясняват обстоятелствата по издаване на атакуваната заповед за задържане и осъществените спрямо К. И. А. действия за времето на задържането.

При така установената фактическа обстановка, съдът достигна до следните изводи от правна страна:

Жалбата е процесуално допустима, като подадена от надлежна страна, адресат на акта, в законоустановения срок и срещу акт, подлежащ на оспорване, респективно като такава следва да бъде разгледана по същество.

По правната си същност задържането под стража на основание чл. 72, ал. 1, т. 1, вр. с чл. 73 от ЗМВР представлява принудителна административна мярка и като всяка ПАМ налага неблагоприятни последици на адресата, с цел постигане на правно определен резултат. В зависимост от конкретния случай, мярката по чл. 72 от ЗМВР би могла да има превантивен или преустановителен характер.

Оспорената заповед представлява индивидуален административен акт по смисъла на чл. 21, ал. 1 АПК и като такъв подлежи на съдебен контрол за законосъобразност по критериите, визирани в разпоредбата на чл. 146 АПК. При проверката съдът следва да прецени актът издаден ли е от компетентен орган и в предписаната от закона форма, спазени ли са материалноправните и процесуалноправните разпоредби и съобразен ли е актът с целта на закона.

Разпоредбата на чл. 169 АПК поставя допълнителни критерии, с които съдът следва да се съобрази при преценката на административен акт, издаден при оперативна самостоятелност - да провери дали административният орган

е разполагал с оперативна самостоятелност и спазил ли е изискването за законосъобразност на административния акт.

Съгласно чл. 168, ал. 1 от АПК съдът в настоящото производство не е обвързан само от основанията, посочени в жалбата, с която е сезиран, но преценява законосъобразността на оспорения административен акт на всички основания по чл. 146 от АПК. Необходимо е да са налице в тяхната съвкупност всички изисквания за валидност на административния акт, а именно: да е издаден от компетентен орган, в изискуемата форма, при спазване на административнопроизводствените правила, да не противоречи на материалноправните разпоредби и да съответства с целта на закона. Липсата на някоя от предпоставките води до незаконосъобразност на административния акт и е основание за неговата отмяна.

Като извърши дължимата на основание чл. 168, ал. 1 АПК проверка за законосъобразност на оспорения акт, освен на основанията, сочени от оспорващия, но и на всички основания по чл. 146 АПК, съдът намери, че жалбата е основателна.

Оспорената заповед е издадена от компетентен орган в кръга на предоставените му правомощия по чл. 72 от ЗМВР - от старши полицай при 01 РУ - СДВР, каквато длъжност заема издалият заповедта Г. В. Г.. Заповедта е издадена в условията на оперативна самостоятелност, с каквото полицейските органи разполагат, съгласно чл. 72, ал. 1 ЗМВР.

Същевременно обаче, оспорената Заповед не съдържа задължителните реквизити по чл. 74, ал. 2, т. 2 от ЗМВР – фактическите и правните основания за задържането. В тази връзка е необходимо да бъде отбелязано, че в процесната заповед е посочено, че лицето се задържа на основание чл. 72, ал. 1, т. 1 от ЗМВР и ЗМ 1271/2023 г., но от последното не би могло да се релевира извод, че съдържателно заповедта е запълнена с фактически основания за задържането, за да е наясно задържано лице по каква причина са предприети действията срещу него, както и за да може да организира защитата си. Издаването на Заповедта за задържане е на основание по чл. 72, ал. 1, т. 1 от ЗМВР – за лицето има данни, че е извършило престъпление, и макар да не е необходимо да са налице доказателства за осъществено от задържаното лице престъпление, а само данни, обосноваващи предположение в посочения смисъл, категорично е необходимо да се опишат подробно

фактическите и правни основания за задържането, за да може да знае лицето за какво е задържано. Става въпрос за описване на конкретни фактически обстоятелства, сочещи на обосновано предположение, че лицето, спрямо което се постановява задържането, може да е извършило престъплението, за което се води разследване или да е съпричастно с него (в този смисъл е Решение от 24.06.2014 г. по жалби № 50027/08 и № 50781/095 – П. и П. срещу България на ЕСПЧ, според което не е достатъчно Заповедта за задържане да съдържа само позоваване на приложимите разпоредби, без посочване на специфични обстоятелства или действия на задържаното лице, релевиращи съпричастност към престъпно деяние).

За да може да бъде извършена преценка за законосъобразност на акта, налагащ ограничителната мярка, той следва да съдържа минимални реквизити съгласно изискванията на общия процесуален закон - АПК, чиято приложимост не е изключена от специалния ЗМВР. В процесната заповед липсва каквото и да било описание на фактическата обстановка и индивидуализация на деянието на задържаното лице. Дори и в случаите, когато действа в условията на оперативна самостоятелност, полицейският орган е длъжен да обективира в заповедта конкретните причини, обосноваващи необходимостта от задържане на лицето. Това не е извършено в процесния случай – от съдържанието на процесната заповед не може по никакъв начин да се установят фактите, предпоставящи необходимостта от задържане на жалбоподателя и съответно - лишаването му от право на свободно придвижване и лична свобода за определен период от време. Съдържанието на акта препятства извършването на преценка за законосъобразността му предвид липсата на каквито и да било мотиви и описание на фактическа обстановка, които да сочат на съществуването на възприетото от органа основание. Задържаният следва да знае кои негови действия са мотивирали органа да заключи, че е осъществено престъпление и да е запознат с данните, сочещи извършване на престъпление, за да организира адекватно своята защита. В този смисъл, въпреки предоставената от закона възможност да действа при условията на оперативна самостоятелност, административният орган е следвало да изложи в заповедта какви са конкретните причини, обосноваващи необходимостта от задържане на жалбоподателя.

Неизлагането на мотиви в очертаната насока винаги съставлява

съществено нарушение на административнопроизводствените правила и е основание за отмяна на заповедта по смисъла на чл. 146, т. 3 АПК – арг. от т. 2 от Тълкувателно решение № 4 от 22.04.2004 г. по т. д. № 4/2002 г. на ВАС, съгласно която липсата на мотиви във всички случаи е основание за отмяна на издадения административен акт. Съдът в Страсбург също е имал възможността да се произнесе по аналогичен казус с решение от 24 юни 2014 г. по делото "Петков и Профиров срещу България", по жалби № 50027/08 и № 50781/09, че разпоредбата на чл. 5, § 1, б. "с" ЕКЗПЧОС изисква лицето да е задържано по "обосновано подозрение", че е извършило престъпление и че такова подозрение не може да бъде общо и абстрактно /§ 46/. Поради това задържането следва да бъде обосновано с конкретни данни за извършване на престъпление от съответното лице или данни за съпричастност на лицето към извършването на конкретно престъпление.

В контекста на изложеното, по делото не се установи ответникът, в качеството му на административен орган, постановил процесната заповед, да е изложил каквито и да било фактически основания по издаването на акта нито в самата заповед, нито в съпроводителното писмо или в друг документ към изпратената в съда преписка, каквато принципна възможност е очертана с Тълкувателно решение № 16 от 31.03.1975 г. на ОСГК на ВС, който тълкувателен акт поначало е приет при действието на Закона за устройството на съдилищата /ЗУС, обн. в ДВ бр. 92 от 1952 г., отм. /т.е. същият не се ползва със задължителна сила за органите на съдебната власт, а съдържа единствено ръководни указания по прилагането на закона /арг. от чл. 17, ал. 2 ЗУС, отм. със Закона за устройство на съдилищата, обн. в ДВ бр. 23 от 19.03.1976 г./, макар този съдебен състав да е резервиран доколко обсъденото тълкувателно решение съответства на изискванията на чл. 5, § 1, б. "с" от Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи /ЕКЗПЧОС/ и чл. 8, § 1 във вр. с чл. 6, § 1 от Директива 2012/13/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2012 година относно правото на информация в наказателното производство (OJ L 142, 1.6.2012, р. 1–10), досежно необходимостта от незабавното предоставяне информация относно престъпното деяние, в извършването на което едно лице е заподозряно, за да се гарантира ефективното упражняване на правото на защита. В тази връзка е необходимо да се отбележи, че фактическите основания следва не просто да бъдат изложени от органа, а и да кореспондират с правните основания по

издаването на заповедта. В заповедта, а и в изпратените доказателства по административната преписка, липсва описание на фактическите основания за издаването ѝ, които да са относими към жалбоподателя. Недопустимо е съдът по собствена инициатива да подвежда установените факти по делото под съответната правна норма, когато това не е направено от компетентния орган. Съдът е длъжен служебно да провери дали посочените в акта фактически основания се установяват от събраните по делото доказателства и съответни ли са на дадената им правна квалификация. Именно с тази цел е въведено императивното задължение на административния орган да мотивира своя акт така, че да позволи при съдебния контрол да се извърши проверка на законосъобразността и правилността на властническото волеизявление, което в случая пряко и негативно засяга (ограничава) правото на свободно придвижване на конкретно физическо лице.

В заповедта не са посочени никакви конкретни фактически обстоятелства, като основание за задържането на лицето. Както беше отбелязано, отразяването на фактическите и правните основания, обуславящи издаването на акта, е задължителен негов реквизит съгласно императивните норми, съдържащи се в чл. 59, ал. 2, т. 4 АПК във връзка с чл. 74, ал. 2, т. 2 ЗМВР, а отсъствието му се квалифицира като нарушение на изискването за форма и съставлява самостоятелно и достатъчно основание за отмяна. В съдебната фаза на обжалването съдът не разполага с правомощия да замества липсващите мотиви на акта, а само проверява неговата законосъобразност. При отсъствието на такива, се налага обоснован извод за незаконосъобразност на оспорения административен акт, поради порок във формата и съществено нарушение на административнопроизводствените правила, изразяващо се в засягане правото на защита на задържаното лице, вследствие невъзможността му да се запознае с фактическите съображения, въз основа на които полицейският орган е издал процесната заповед за задържане.

Друго несъответствие със закона при издаване на оспорваната заповед, е неспазване на принципа за съразмерност на мярката, регламентиран в чл. 6 АПК. Според този принцип, административните органи трябва да упражняват правомощията си по разумен начин, добросъвестно и справедливо, като при изпълнение на един акт не се допуска засягане правата и законните интереси

на гражданите в по-голяма степен от най-необходимото за постигане на законната цел. В нормативно определените рамки административният орган следва да упражнява предоставената му компетентност, когато действа в условията на оперативна самостоятелност, какъвто е и настоящият случай. Целта на задържането по чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР – за лицето има данни, че е извършило престъпление, е да се предотврати възможността лицето да извърши престъпление или да се укрие, като за всеки конкретен случай на задържане данните, установяващи тази възможност трябва да бъдат категорични. Доказването на тези данни е в тежест на административния орган, което не бе проведено успешно в съдебното производство.

Оспорената заповед за полицейско задържане е незаконосъобразна и поради издаването ѝ в противоречие с целта на закона - основание за отмяна по смисъла на чл. 146, т. 5 АПК. Целта на принудителната административна мярка - задържане за срок до 24 часа, налагана по реда на чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР, не е да се наложи наказание за установено по категоричен начин престъпление, а да се попречи на уличения да се укрие, да извърши престъпление или да осуети наказателно преследване, чрез заличаване на улики на местопрестъпление, укриване на улики или лица - като за всеки конкретен случай на задържане данните следва да бъдат категорично установени, което отново изцяло е в тежест на административния орган, издател на акта. Издаването на оспорената заповед, с която е разпоредено задържането на жалбоподателя, очевидно не допринася за постигане на посочените цели и съставлява акт на необоснована държавна принуда върху дееца чрез лишаването му от свобода до 24 часа, който противоречи изцяло на същността и предназначението на принудителните административни мерки, съгласно легалното им определение в чл. 22 ЗАНН. От доказателствата по делото не се установи наличие на данни, че жалбоподателят може да се укрие или да осуети полицейско разследване, да укрие улики или лица и по този начин да попречи на разкриване на конкретно престъпление. Следователно задържането се явява несъразмерно с преследваната от закона цел. Административният орган винаги трябва да следи за това дали задържането на вероятния извършител е оправдано от гледна точка на наличието на общите предпоставки за прилагане на принудителните административни мерки, включително дали се налага с оглед поведението на лицето, предмета на престъплението и разследването. В конкретния случай се установи, че

административният орган е излязъл извън рамките на съразмерност при прилагане на мярката, като е нарушил принципа на съразмерността и е засегнал правата на адресата на акта в по-голяма степен от най-необходимото от гледна точка на целта, за която той се издава.

Принудителните административни мерки следва да се прилагат ограничително и при стриктното спазване на закона. Полицейското задържане не може да е произволно, то задължително трябва да е обосновано с конкретни факти, които да сочат някаква връзка между задържания и конкретно извършено правонарушение /в широк смисъл/, както и задържането му да е съобразено с целта на закона. В случая задържането на жалбоподателя не допринася за постигане на посочените цели и съставлява акт на полицейски произвол, упражнен върху лицето чрез лишаването му от свобода за срок до 24 часа, който противоречи изцяло на същността и предназначението на принудителните административни мерки, каквато е наложена и с процесната заповед за задържане.

Предвид изложените фактически и правни доводи, настоящият съдебен състав намира, че оспорената заповед следва да бъде отменена като незаконосъобразна, поради издаването ѝ при неспазване на установената форма, при съществено нарушение на административнопроизводствените правила, в противоречие с материалноправните разпоредби и несъответствие с целта на закона – отменителни основания по чл. 146, т. 2 – 5 АПК.

Така мотивиран и на основание чл. 172, ал. 2, предл. 2 АПК, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Заповед за задържане на лице с рег. № 2253з-741/26.07.2023 г., издадена от полицейски орган при 01 РУ – СДВР – старши полицай Г. В. Г., с която на основание чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР по отношение на К. И. А. е наложена принудителна административна мярка „Задържане за срок до 24 часа“.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване с касационна жалба пред Административен съд - София - град в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

Препис от решението на основание чл. 138 АПК да се изпрати на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____